

- 1.Бабич А.М. Финансирование жилищно-коммунальной сферы / А.М.Бабич // Финансы. – 2003. – №8. – С.17-21.
- 2.Иванов В.В. Муниципальный менеджмент / В.В. Иванов, А.Н. Коробова. – М.: Инфра - М, 2002. – 717 с.
- 3.Тихомирова Л.В. Жилое помещение и коммунальные услуги / Л.В. Тихомирова. – СПб., 2006. – 141 с.
- 4.Аболин А.А. Экономическая модель реформы ЖКХ / А.А. Аболин // ЖКХ. Журнал руководителя и главного бухгалтера. – 2002. – №10. – С.42.
- 5.Антонюк Я.М. Сфера побутових послуг для населення: стан розвитку і засади державного регулювання на місцевому рівні / Я.М. Антонюк // Регіональна економіка. – 2001. – №4. – С.115-122.
- 6.Герасимчук З.В. Класифікація соціально-проблемних регіонів та напрямки формування у них політики сталого розвитку / З.В. Герасимчук // Регіональна економіка. – 2001. – №2. – С.77-84.
- 7.Павлов В.І. Методологія формування та механізми реалізації політики соціально-економічного розвитку регіону / В.І. Павлов // Регіональна економіка. – 2001. – №1. – С.18-29.

Отримано 27.07.2011

УДК 338-КХ

В.В.ПІГЯЄВ, канд. екон. наук

Харківська національна академія міського господарства

МОНІТОРИНГ ПОТЕНЦІАЛУ СПЛАТИ МЕШКАНЦЯМИ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Розглядається особливість проведення можливості моніторингу сплати мешканцями комунальних послуг з використанням статистичного інструментарію.

Рассматривается особенность проведения мониторинга возможности уплаты жителями коммунальных услуг с использованием статистического инструментария.

The features of monitoring of possibility of payment for public utilities by habitants are examined with the use of statistical tools.

Ключові слова: потенціал, моніторинг, комунальні послуги, статистика, ймовірність.

Різні аспекти оцінки можливостей сплати мешканцями комунальних послуг досить ґрунтовно висвітлено в наукових працях Н.Гури, Г.Онищука, О.Тищенко, М.Кизима, Т.Качали, Т.Юр'євої, А.Бережної, У.Садової [1-7] та ін. Однак, питання використання методів статистики для моніторингу потенціалу сплати комунальних послуг розроблені ще недостатньо.

Мета цієї статті – показати важливість проведення моніторингу на основі використання статистичного інструментарію.

Визначення платіжного потенціалу населення доцільно супроводжувати спеціальним соціологічним дослідженням, метою якого є вивчення долі витрат на оплату житлово-комунальних послуг у структурі

споживчого бюджету сімей з різним сукупним доходом, а також потенційної кількості сімей, які мають за законом отримати субсидії, загальної суми необхідних бюджетних коштів для надання субсидій, середнього розміру субсидій на одну родину тощо. Кожен з цих показників аналізується в процесі соціально-економічного моніторингу наслідків реалізації тарифної політики органами місцевого самоуправління для умов конкретних населених пунктів.

Оцінку можливостей населення сплачувати певний рівень вартості житлово-комунальних послуг слід розпочинати із зіставлення проєктованої вартості нових тарифів з нормативними витратами, що передбачені «Методикою визначення прожиткового мінімуму на одну особу та для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення», затвердженою Наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки України та Державного комітету статистики України від 17.05.2000 р. №109/95/157 і зареєстрованою у Міністерстві юстиції України 12 червня 2000 р. за №347/4568]. Ця «Методика» передбачає проведення розрахунку нормативної вартості набору житлово-комунальних послуг у прожитковому мінімумі однієї особи.

Для визначення індексів зростання тарифів за кожним видом послуг за період між датою впровадження нових тарифів і останньою датою їх коригування скористаємося наступними позначеннями:

а) позначення на дату останнього коригування тарифів, що безпосередньо передує даті впровадження нових тарифів:

Wж – вартість користування житлом;

Wв – вартість споживання водопостачання;

Wк – вартість водовідведення (каналізації);

Wож – вартість опалення житла;

Wгв – вартість споживання гарячої води;

Wг – вартість споживання газу;

We – вартість споживання електроенергії;

б) позначення на дату впровадження нових тарифів:

Уж – вартість користування житлом;

Ув – вартість споживання водопостачання;

Ук – вартість водовідведення (каналізація);

Уож – вартість опалення житла;

Угв – вартість споживання гарячої води;

Уг – вартість споживання газу;

Уе – вартість споживання електроенергії.

Індекси зростання тарифів за період між датою впровадження проєктованих тарифів та останньою датою їх корегування визначають-

ся за формулами:

- індекс зростання вартості житла
 $I_{ж} = U_{ж} / W_{ж}$;
- індекс зростання вартості водопостачання
 $I_{в} = U_{в} / W_{в}$;
- індекс зростання вартості водовідведення (каналізація)
 $I_{к} = U_{к} / W_{к}$;
- індекс зростання вартості опалення житла
 $I_{ож} = U_{ож} / W_{ож}$;
- індекс зростання вартості гарячого водопостачання
 $I_{гв} = U_{гв} / W_{гв}$;
- індекс зростання вартості газопостачання
 $I_{г} = U_{г} / W_{г}$;
- індекс зростання вартості електропостачання
 $I_{е} = U_{е} / W_{е}$.

Загальний індекс зростання квартирної плати буде дорівнювати
 $I_{заг} = (U_{ж} + U_{в} + \dots + U_{е}) / (W_{ж} + W_{в} + \dots + W_{е})$.

Розраховані за наведеними формулами індекси зростання вартості послуг підприємств житлово-комунального господарства використовують у межах конкретних регіонів для відповідного зіставлення з індексами інфляції, індексами зростання доходів різних верств населення, індексами зміни споживчих цін тощо.

Наступним етапом розрахунків повинно бути визначення структури розподілу населення за сукупними доходами родин в даному населеному пункті. Вибірку показників розподілу населення за рівнем сукупного доходу в розрахунку на одну особу одержують за спеціальними обстеженнями місцевих органів та Держкомстату України. Згідно з теорією статистики обсяг вибірки мусить визначатися за формулою

$$n = \frac{N^2 \times t \times \sigma^2}{N^2 \times \varepsilon^2 + t \times \sigma^2},$$

де N – об'єм генеральної сукупності (кількість родин у населеному пункті з певним рівнем сукупного доходу на одну особу); t – безрозмірна величина, обумовлена рівнем надійності (заданою ймовірністю P) того, що відхилення вибіркової середньої не перевершить за абсолютною величиною граничної помилки вибірки. Величина t приймається залежно від заданої ймовірності; ε – гранична помилка вибірки (припустима абсолютна величина відхилення вибіркової середньої від генеральної середньої). Граничну помилку вибірки рекомендується приймати рівної 10 відсоткам вибіркової середньої.

Гранична помилка є помилкою репрезентативності (показовості) вибірки й показує межу, що не перевершує дійсну помилку вибірки; σ^2 – дисперсія генеральної сукупності, що розраховується як середнє арифметичне квадратів відхилень окремих елементів генеральної сукупності від їх середньої арифметичної.

Об'єм вибірки визначається на основі попередньої вибірки у два етапи:

а) на першому етапі проводиться попередній відбір родин, по яких визначається дисперсія вибіркової сукупності за формулою

$$\sigma^2 = \frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{m},$$

де m – кількість попередньо відібраних родин з певним сукупним доходом на одну особу. Об'єм попередньої вибірки повинен бути не менше 10 родин; X_i – середньомісячний дохід на одну особу в i -й родині за спостережуваний період; \bar{X} – середнє арифметичне попередньої вибірки.

Середнє арифметичне попередньої вибірки розраховується за формулою

$$\bar{X} = \sum_{i=1}^m X_i / m;$$

в) на другому етапі визначається дисперсія генеральної сукупності за формулою

$$\sigma_r^2 = \frac{\sigma_g^2 \times m}{1 - m / N},$$

де σ_g^2 – дисперсія вибіркової сукупності; N – об'єм генеральної сукупності (кількість родин з певним сукупним доходом за кожною групою); m – кількість попередньо відібраних родин (об'єм попередньої вибірки повинен бути не менше 10 родин).

Отримані матеріали обстежень родин дають можливість більш точно визначити розміри проєктованих житлово-комунальних тарифів.

1.Бережна А.Ю. Приватизація житлового фонду і формування ринку житлово-комунальних послуг // Комунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.87. – К.: Техніка, 2009. – С.109-115.

2.Гура Н.В. Проблеми створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків в Україні // Економіка України. – 2005. – № 4. – С.66-71.

3. Качала Т.М. Регіональний розвиток житлово-комунального господарства України. – Черкаси: ЧПІ, 2005. – 320 с.

4.Онищук Г.І. Проблеми розвитку міського комплексу України: теорія і практика. – К.: Науковий світ, 2002. – 506 с.

5.Тищенко О.М., Кизим М.О., Юр'єва Т.П., Юр'єва С.Ю., Покуца І.В. Реформування житлово-комунального господарства: теорія, практика, перспективи. – Харків: ІНЖЕК, 2008. – 368 с.

6.Садова У.Я. Соціальна політика в Україні: регіональні дослідження і перспективи розвитку. – Львів: ІРД НАН України, 2005. – 408 с.

7.Тітяєв В.В. Житлово-комунальні тарифи. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 272 с.

Отримано 30.01.2012

УДК 338.53 : 658.15

Г.В.БЕЛЯЕВА

Харьковская национальная академия городского хозяйства

О ПОРЯДКЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПРИДОМОВЫХ ТЕРРИТОРИЙ

Раскрываются недостатки существующей практики определения придомовых территорий. Предлагаются мероприятия по упорядочению этого вопроса.

Розкриваються недоліки існуючої практики визначення прибудинкових територій. Пропонуються заходи щодо упорядкування цього питання.

The lacks of the existent practice of determination of house yard territories are discussed. Measures on regulation of this problem are proposed.

Ключевые слова: придомовая территория, благоустройство, содержание домов, нормативная основа, калькуляции.

С выходом постановления Кабинета Министров Украины от 12 июля 2005 г. №560 «Порядок формирования тарифов на услуги по содержанию домов, сооружений и придомовых территорий» [2] возникла необходимость уточнения действующей методики калькулирования статьи «Уборка придомовой территории». Эта необходимость устанавливалась в п.2 постановления КМ Украины №560, в котором указывается, что «Размер тарифов (нормативных расходов, связанных с содержанием домов и сооружений и придомовых территорий) определяется по каждому дому отдельно. В недавно вышедшем постановлении КМ Украины от 1 июня 2011 г. №869 «Об обеспечении единого подхода к формированию тарифов на жилищно-коммунальные услуги» [3] также подчеркивается, что «Тариф на услуги рассчитывается отдельно по каждому дому в зависимости от запланированных количественных показателей услуг, которые фактически должны предоставляться для обеспечения надлежащего санитарно-гигиенического, противопожарного, технического состояния домов и сооружений и придомовых территорий ...». Понятно, что в свете указанных постановлений правительства, сегодня для обеспечения единого подхода к формированию тарифов по квартплате при расчете затрат на уборку